

prima instanță: Judecătoria Taraclia, judecător: S. Uzun
instanța de apel: Curtea de Apel Cahul
judecători: Galina Vavrin, Ion Dănăila, Ruslan Petrov

ÎNCHEIERE

09 august 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sârcu
Mariana Pitic Luiza Gafton

examinând admisibilitatea recursului declarat de Cara Tatiana, Cara Dmitri, Merdan Anna împotriva deciziei Curții de Apel Cahul din 29 noiembrie 2017, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Cara Tatiana, Cara Dmitri către Maslincov Savva, Maslincov Alla și Balova Feodora, intervenienți accesorii Căvârjic Natalia, ÎS ”Cadastru” și Merdan Anna cu privire la recunoașterea nulității contractului de donație,

c o n s t a t ă :

La data de 15 aprilie 2016 Cara Tatiana și Cara Dmitri au depus în instanța de judecată cerere de chemare în judecată către Maslincov Savva și Balova Feodora prin care au solicitat declararea nulității și rezoluțiunii contractului de donație asupra ½ cotă-parte din terenul cu nr. cadastral 87283112.018, cu suprafața de 0,1581 ha și ½ cotă-parte din casa cu nr. cadastral 87283112.018.01, cu suprafața de 200,8 m², ½ cotă-parte din construcțiile accesorii cu nr. cadastral 87283112.018.02, cu suprafața de 32,5 m², situate în or. Tvardița, str. Vatutina, 34, încheiat la 23.09.2015.

În motivarea acțiunii, reclamanții Cara Tatiana și Cara Dmitri au indicat că, potrivit contractului de donație din 23 septembrie 2015, pârâțul Maslincov Savva a donat Fedorei Balova ½ cotă-parte din terenul cu nr. cadastral 87283112.018, cu suprafața de 0,1581 ha și ½ cotă-parte din casa cu nr. cadastral 87283112.018.01, cu suprafața de 200,8 m², ½ cotă-parte din construcțiile accesorii cu nr. cadastral 87283112.018.02, cu suprafața de 32,5 m², situate în or. Tvardița, str. Vatutina, 34, care se aflau în proprietatea lui Maslincov Savva și Maslincov Alla în baza contractului de vânzare-cumpărare din 26.09.2007, dreptul de proprietate fiind înregistrat la Organul Cadastral Teritorial al or. Taraclia la data de 24.06.2009.

Reclamanții consideră că, contractul de donație urmează a fi declarat nul, având în vedere faptul că Cara Parascovia a devenit proprietara bunului litigios în temeiul contractului de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață, încheiat la data de 11 iunie 2004 între Cara Feodor și Cara Parascovia, care ulterior a fost anulat parțial prin decizia Curții Supreme de Justiție din 16 ianuarie 2008 și prin care a fost

recunoscut dreptul de proprietate a lui Cara Dmitri și Cara Tatiana asupra ½ cota-parte din casa de locuit și terenul aferent din or. Tvardița, str. Vatutina, 34.

Reclamanții afirmă că, la momentul încheierii contractului de donație din 23 septembrie 2015, Maslincov Savva nu era proprietarul a ½ cota-parte din casa de locuit și terenul aferent din or. Tvardița, str. Vatutina, 34, luând în considerație faptul că la data de 20 noiembrie 2009 Maslincov Savva s-a adresat în instanța de judecată cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Cara Parascovia privind recunoașterea nulității contractului de vânzare-cumpărare din 26 septembrie 2007 și încasarea sumei de 10273,00 lei.

Reclamanții mai indică că, în condițiile în care ei sunt proprietarii ½ cotă-parte din bunul imobil din or. Tvardița, str. Vatutina, 34, în conformitate cu art. 351 Codul Civil, la încheierea contractului de donație era necesar și acordul lor.

Prin încheierea Judecătoriai Taraclia din 15 iunie 2016 în calitate de copârât a fost atrasă în proces Maslincov Alla (f.d. 62, vol. I).

Prin încheierea Judecătoriai Taraclia din 25 iulie 2016, în proces, au fost atrași în calitate de intervenienți accesorii notarul public Căvârjic Natalia și ÎS "Cadastru" (f.d. 85, vol.I).

Prin încheierea Judecătoriai Taraclia din 16 august 2016, în proces, în calitate de intervenient accesoriu a fost atrasă Merdan Anna (f.d. 112, vol. I).

Prin hotărârea Judecătoriai Taraclia din 02 septembrie 2016 acțiunea înaintată de către Cara Tatiana și Cara Dmitri împotriva lui Maslincov Savva, Maslincov Alla și Balova Feodora, intervenienți accesorii notarul public Căvârjic Natalia, ÎS "Cadastru" și Merdan Ana privind declararea nulității și rezoluțiunii contractului de donație, a fost respinsă ca neîntemeiată (f.d. 133-157, vol. I).

La data de 29.09.2016, Cara Tatiana, Cara Dmitri și Merdan Ana au depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii Judecătoriai Taraclia din 02 septembrie 2016 (f.d. 158-164, vol.I), iar la data de 04.11.2016 apelanții Cara Tatiana, Cara Dmitri și Merdan Anna au depus apel motivat împotriva hotărârii Judecătoriai Taraclia (f.d. 188-193, vol.I).

Curtea de Apel Cahul prin decizia din 29 noiembrie 2016 a respins apelurile declarate de către Cara Tatiana, Cara Dmitri și Merdan Ana și a menținut hotărârea Judecătoriai Taraclia din 02 septembrie 2016 (f.d. 207-216, vol. I).

În motivarea soluției, instanța de apel a reținut că, nu există careva temeieri de declarare a nulității contractului de donație din 23 septembrie 2015, încheiat între Maslincov Savva, Maslincov Alla și Balova Fedora, or, argumentul apelanților precum că, la momentul încheierii contractului, imobilul nu aparținea cu drept de proprietate intimaților Maslincov Savva, Maslincova Alla, a fost combătut în ședințele de judecată, în acest sens fiind prezentate acte care confirmă înregistrarea dreptului de proprietate a lui Maslincov Savva și Maslincov Alla, conform prevederilor legale. Totodată, instanța de apel a remarcat că apelanții Cara Tatiana și Cara Dmitri, solicitând declararea nulității contractului de donație din 23 septembrie 2015, nu au invocat care este interesul lor născut și actual în declararea

nulității actului juridic respectiv, or, aceștea nu sunt părți la contractul de donație, precum nu au indicat care drepturi le-au fost încălcate la încheierea acestui act juridic, sau continuie să fie încălcat, prin efectul acestui act juridic, în condițiile în care nu sunt proprietarii nici a ½ cota-parte al imobilului litigios, fapt ce rezultă din Registrul bunurilor imobile, anexat la materialele dosarului judiciar.

La fel, Colegiul judiciar al Curții de Apel Cahul a respins ca fiind neîntemeiate argumentele apelanților Cara Tatiana și Cara Dmitri precum că la semnarea contractului de donație din 23 septembrie 2015, intimații Maslincov Savva și Maslincova Alla urmau să solicite acordul lor, așa cum bunul imobil în litigiu este proprietate comună pe cote-părți și ei au dreptul preferențial, din considerentul că aceste argumente sunt rezultatul unei aprecieri eronate a normelor de drept material prevăzute de art. 351 alin. (1) și art. 793 alin. (1) Cod Civil, or, normele legale la care se face referire sunt aplicabile doar în cazurile de încheiere a contractelor de vânzare-cumpărare și nu se extind asupra contractelor de donație.

Prin încheierea Colegiului Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție din 27 ianuarie 2017, recursul declarat, la data de 23 ianuarie 2017, de către Cara Tatiana, Cara Dmitri și Merdan Anna a fost restituit, pe motivul nerespectării prevederilor art. 437 alin. (2) Cod de procedură civilă. Încheierea de restituire din 27 ianuarie 2017 a fost expediată în adresa recurenților, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire nr. 02c-214/17 din 27 ianuarie 2017 și avizul de recepție semnat de către Cara Tatiana la data 31 ianuarie 2017.

La 09 iunie 2017 Cara Tatiana, Cara Dmitri și Merdan Ana au declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Cahul din 29 noiembrie 2016, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii Judecătoriei Taraclia din 02 septembrie 2016 și deciziei Curții de Apel Cahul din 29 noiembrie 2016, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii sau în cazul imposibilității înlăturării erorilor judiciare comise de către instanțele inferioare să fie trimisă cauza civilă spre rejudecare în prima instanță (f.d. 3-8, vol. II).

În motivarea cererii de recurs intimații au indicat că hotărârile judecătorești sunt ilegale, neîntemeiate, emise cu interpretarea eronată a normelor de drept material și procedural.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Prin referința depusă la 07 iulie 2017, reprezentantul intimatei Balova Fedora, avocatul V. Matcovschi a solicitat respingerea recursului ca neîntemeiat și inadmisibil (f.d. 14-15).

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Codul de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Verificând argumentele invocate de recurenții Cara Tatiana, Cara Dmitri, Merdan Anna în cererea de recurs pe baza materialelor din dosar și a referinței depuse de reprezentantul intimatei, audiind raportul verbal al judecătorului raportor, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat este inadmisibil din următoarele motive.

La data de 29 noiembrie 2016 Curtea de Apel Cahul a pronunțat, în prezența Tatianeii Cara și reprezentantului acesteia, decizia prin care au fost respinse apelurile declarate de Cara Tatiana, Cara Dmitri și Merdan Anna cu menținerea hotărârii Judecătorei Taraclia din 02 septembrie 2016.

La data de 19 decembrie 2016, Curtea de Apel Cahul a expediat în adresa participanților la proces copia deciziei din 29 noiembrie 2016, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire nr. 05-2a-1168-14102016 (f.d.218, vol. I) și avizele de recepție (f.d. 226-229), iar în adresa Tatianeii Cara, la solicitarea acesteia, i-a fost expediată copia deciziei Curții de Apel Cahul din 29 noiembrie 2016 tradusă în limba rusă (f.d.223, vol. I).

La data de 23 ianuarie 2017, Cara Tatiana, Cara Dmitri și Merdan Anna au declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Cahul din 29 noiembrie 2016.

Prin încheierea Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție din 27 ianuarie 2017 s-a restituit cererea de recurs declarată de Cara Tatiana, Cara Dmitri și Merdan Anna, din motivul că cererea de recurs nu corespunde prevederilor art. 437 alin. (2) Cod de procedură civilă.

S-a explicat recurenților că restituirea cererii de recurs nu împiedică declararea repetată a recursului după înlăturarea neajunsurilor cu respectarea celorlalte reguli stabilite de lege pentru declararea lui.

S-a atenționat Cara Tatiana, Cara Dmitri și Merdan Anna că, în conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului este de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, termenul respectiv fiind de decădere și nu poate fi restabilit (f.d.18-19, vol. II).

La 27 ianuarie 2017 Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Tatianeii Cara copia încheierii din 27 ianuarie 2017, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire nr. 02c-214/17 din 27.01.2017 (f.d.17, vol. II) și avizul de livrare, recepționat la data 31.01.2017 (f.d.20, vol. II).

La data de 09 iunie 2017, Cara Tatiana, Cara Dmitri și Merdan Anna au declarat recurs împotriva deciziei Curții de apel Cahul din 29 noiembrie 2016 (f.d. 3-8, vol.II). Prin cerere din aceeași dată, Cara Tatiana solicită să fie înregistrată cererea de recurs, luând în considerație că taxa de stat pentru examinarea cererii de recurs a fost achitată în termenul de declarare a recursului (f.d.2, vol.II).

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Având în vedere că Cara Tatiana, Cara Dmitri și Merdan Anna au recepționat copia deciziei instanței de apel la 27 decembrie 2016, termenul de declarare a recursului a început a curge la 28 decembrie 2016 și a expirat la 28 februarie 2017.

Așadar, recursul declarat de Cara Tatiana, Cara Dmitri și Merdan Anna la 09 iunie 2017 este depus cu omiterea termenului de declarare a recursului de 2 luni.

Cara Tatiana, Cara Dmitri și Merdan Anna depunând recursul la 09 iunie 2017 au exercitat dreptul de atac cu omiterea termenului legal și recursul urmează a fi declarat inadmisibil.

Or, în conformitate cu art. 433 lit. b) Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art.434.

În conformitate cu art. 10 alin. (1) Codul de procedură civilă, sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, cărora li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

În conformitate cu art. 434 alin. (2) Codul de procedură civilă, termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Așadar, termenul de declarare a recursului nu poate fi restabilit.

Nu poate fi reținut argumentul recurentei Cara Tatiana, potrivit căruia cererea de recurs urmează a fi primită spre examinare în legătură cu faptul că taxa de stat a fost achitată în termenul legal de declarare a recursului și a fost expediat din eroare în adresa Curții de Apel Cahul, or, din înscrisurile prezentate de către recurentă reiese că taxa de stat a fost achitată la data de 03 februarie 2017, adică după recepționarea încheierii de restituire a cererii de recurs, iar ulterior depunerii dovezii achitării taxei de stat la Curtea de Apel Cahul, de către recurentă nu a fost depusă diligența necesară pentru a-și exercita dreptul său la recurs.

Potrivit art. 56 alin. (3) Codul de procedură civilă, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Articolul 61 alin. (1) Codul de procedură civilă expres prevede că părțile sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

Contrar acestor prevederi legale, Cara Tatiana, Cara Dmitri și Merdan Anna nu au depus diligența necesară în vederea exercitării căii de atac în termen.

În hotărârea Ponomaryov vs. Ucraina 3236/03 din 03 aprilie 2008, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că dacă termenul pentru introducerea unei căi ordinare de atac este reînnoit după un interval considerabil și pentru motive care nu par să fie foarte convingătoare, o asemenea decizie ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac. Curtea a admis că revine în primul rând instanțelor interne să decidă asupra repunerii în termenul de introducere a căii ordinare de atac, dar ele nu se bucură de o marjă de apreciere nelimitată. Instanțele sunt obligate să indice motivele pentru care au

acceptat repunerea în termen. Un asemenea motiv ar putea fi, spre exemplu, necomunicarea hotărârii luate în proces de către autoritățile competente ale statului. Chiar și atunci, totuși, posibilitatea repunerii în termen nu ar fi nelimitată, dată fiind obligația părților de a se interesa, la intervale rezonabile, de stadiul procesului de care ele au cunoștință.

În cauzele Ceachir contra Moldovei din 15 ianuarie 2008 și Melnic contra Moldovei din 14 noiembrie 2006, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat că prin neaducerea vreunui motiv pentru prelungirea termenului de depunere de către pârâți a unui act procedural, instanțele judecătorești naționale încalcă drepturile reclamantilor la un proces echitabil.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă a reiterat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protejarea drepturilor sale de acces la instanță (a se vedea cauzele Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

În conformitate cu art. 10 alin. (3) Codul de procedură civilă, sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în dependență de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

În favoarea concluziei enunțate se invocă jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care consacră unul din principiile fundamentale ale preeminenței dreptului, securitatea raporturilor juridice (a se vedea hotărârea Pârnău și alții vs. Moldova din 31 ianuarie 2012).

Astfel, din motivele menționate și având în vedere că Cara Tatiana, Cara Dmitri și Merdan Anna au declarat recurs în afara termenului de 2 luni de la comunicarea deciziei instanței de apel care este de decădere și nu poate fi restabilit, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 440 alin. (1) și art. art. 433 lit. b) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat Cara Tatiana, Cara Dmitri și Merdan Anna se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
Judecătorul
Judecătorii

Iulia Sârcu
Mariana Pitic
Luiza Gafton

